

SAYI : 18745356-101.07.04-E.7983

BAŞVURU NO : 2018/3326

KARAR TARİHİ : 10/05/2018

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :

BAŞVURUYA KONU İDARE :

Eti Maden İşletmeleri Genel
Müdürlüğü

BAŞVURUNUN KONUSU :

Başvuranın 28 Şubat sürecinde sözleşmesinin feshi nedeniyle çalışmadığı sürelerle ilişkin özlük haklarının verilmesi talebine ilişkindir.

BAŞVURU TARİHİ :

15.3.2018

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1) *Başvuran, Kurumumuza posta yoluyla yaptığı başvurusunda, özetle;* kendilerinin 1999 ile 2002 yılları arasında Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı işletmelerde işe başladıklarını, üç yıl çalıştıktan sonra mahkeme kararlarıyla işten çıkarıldıklarını, Refah Partisi döneminde alım yapıldığından dolayı kendilerine irticacı damgası vurularak 01/07/2002 tarihinde iş akitlerini feshettiklerini, on bir (11) yıl aradan sonra 2013 yılında 6495 Sayılı Geçici 1 inci maddesine dayanarak çıkarılan yasayla, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı Bandırma Bor ve Asit Fabrikalarında, Emet Bor İşletme Müdürlüğünde, Bigadiç Bor İşletme Müdürlüğünde ve Kırka Bor İşletme Müdürlüğünde memur olarak işe başladıklarını, fakat özlük haklarının verilmediğini, kendileri ile aynı durumu yaşayan 28 Şubat mağduru olan öğretmenlerin, sağlık personelinin ve diğer mağdurların geriye dönük ödenen SSK Primlerinin ödenmesi ve ara boşluklarının memuriyetten sayılması ile mağduriyetlerinin giderilmiş olduğunu, kendileri de 28 Şubat mağduru oldukları halde ne geriye dönük SSK primlerinin ödendiğini, ne de aradaki boşluklarının memuriyetten sayılmadığını ifade ederek; 28 Şubat mağdurlarına tanınan hakların kendilerine de tanınması, SSK primlerinin ödenmesi ve aradaki boşluk döneminin memuriyetten sayılması suretiyle mağduriyetlerinin giderilmesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2) *Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 16/04/2018 tarihli ve 9367 sayılı yazısında, özetle;*

- 2.1) 07/06/1997 tarihinde Mülga Etibank Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilatında 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre sözleşmeli statüde Koruma ve Güvenlik Görevlisi alımı için sınav yapıldığı,
- 2.2) İlgililerin işe başladıktan sonra görevlerine son verilmesi veya sınavı kazanmalarına rağmen göreve başlatılmamalarına yönelik ilk işlemin gerekçesini Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığınca yapılan inceleme neticesinde düzenlenen 24/10/1997 tarihli ve 16/97-20-78 sayılı İnceleme Raporunun oluşturduğu,
- 2.3) Söz konusu raporun Devlet Bakanlığınca 18/11/1997 tarihli ve 948 sayılı üst yazı ile gönderildiği, buna istinaden Teftiş Kurulu Başkanlığınca 25/07/1997 tarihli ve 48 sayılı Soruşturma Raporunun tanzim edildiği, bu rapora istinaden ise 05/08/1997 tarihli müzekkerenin tanzim edildiği,
- 2.4) Sonuç olarak, 07/06/1997 tarihinde yapılan Koruma ve Güvenlik Görevlisi Sınavı, Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığınca yapılan inceleme neticesinde düzenlenen 24/10/1997 tarihli ve 16/97-20-78 sayılı İnceleme Raporu gereğince iptal edildiğinden, mahkeme kararına istinaden söz konusu sınavda başarılı olup göreve başlatılmayanlar ile göreve başlayanların görevlerine son verildiği,
- 2.5) Daha sonra, 07/06/1997 tarihinde yapılan koruma ve güvenlik görevlisi sınavında başarı gösterip ataması yapılan ve göreve başladığı halde sınavlarının iptal edilmesi nedeniyle görevlerine son verilenlerin 02/08/2013 tarihli ve 28726 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6495 sayılı Kanun kapsamında; atanma hakkı kazandığı halde sınavlarının iptal edilmesi nedeniyle görevine başlayamayanların 27/02/2014 tarihli ve 28926 sayılı Resmi Gazetede Yayınlanan 6525 sayılı Kanun kapsamında atamalarının yapıldığı, ifade edilmiş, konuyla ilgili bilgi ve belgeler Kurumumuza gönderilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3) 2709 sayılı T.C. Anayasasının

3.1) **“Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında;**

“Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”

3.2) **“Genel ilkeler” başlıklı 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında;**

“Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.”

4) 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun **“Kurumun Görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında;**

“Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”

5) 03/09/1999 tarihli ve 23805 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4455 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Disiplin Cezaları Hakkında Kanun’un birinci maddesinde;

“23 Nisan 1999 tarihinden önce işlenmiş, Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla basit veya nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kinci suçlar veya istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma Devlet sırlarını açığa vurma suçları sebebiyle kurumla sürekli olarak ilişik kesilmesi sonucunu doğuran disiplin cezaları ile 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 68 inci maddesinin (e) ve (i) bentlerine ve 69 uncu maddesinin bir ilâ dördüncü fıkralarına göre verilmiş yer değiştirme veya meslekten çıkarma, mülga 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 92 nci maddesinin bir, iki, dört ve altıncı fıkralarına göre verilmiş meslekten çıkarma cezaları hariç olmak üzere; kanun, tüzük ve yönetmelikler gereğince memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bu görevlerde bulunmuş olanlar hakkında verilmiş **disiplin cezaları bütün sonuçları ile affedilmiştir. Ancak bu af, ilgililere geçmiş süreler için parasal yönden herhangi bir talep hakkı vermez.**”

- 6) **07/07/2006 tarihli ve 26218 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5525 sayılı Memurlar ile Diğer Kamu Görevlilerinin Bazı Disiplin Cezalarının Affı Hakkında Kanunun “Disiplin affının kapsamı” başlıklı birinci maddesinde;**

“Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla basit veya nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kırıcı suçlar veya istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma suçları sebebiyle görevleriyle sürekli olarak ilişik kesilmesi sonucunu doğuran disiplin cezaları ile 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 68 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) ve (f) bentlerine göre verilmiş yer değiştirme cezaları ve 69 uncu maddesine göre verilmiş meslekten çıkarma cezaları ile emniyet hizmetleri sınıfına dahil personel ile çarşı ve mahalle bekçileri hakkında verilen meslekten çıkarma cezaları hariç olmak üzere; kanun, tüzük ve yönetmelikler gereğince memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bu görevlerde bulunmuş olanlar hakkında 23/4/1999 tarihinden 14/02/2005 tarihine kadar işlenmiş fiillerden dolayı verilmiş disiplin cezaları bütün sonuçları ile affedilmiştir. ... **Disiplin cezalarının affı ilgililere geçmiş süreler için özlük hakları ve parasal yönden herhangi bir talep hakkı vermez.**”

- 7) **22/03/2011 tarihli ve 27882 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6191 sayılı Sözleşmeli Er ve Erbaş Kanununun 10 uncu maddesinin 7 nci fıkrası ile 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa eklenen Geçici 32 nci maddede;**

“12 Mart 1971 tarihinden bu Kanunun yayımı tarihine kadar, yargı denetimine kapalı idari işlemler veya Yüksek Askerî Şûra kararları ile Türk Silahlı Kuvvetlerinden **ilişigi kesilenler veya vefatları hâlinde hak sahipleri**, bu madde hükümlerinden yararlanabilmek için altmış gün içinde Milli Savunma Bakanlığına başvururlar.

Milli Savunma Bakanı, başvurunun kabulüne veya reddine en geç altı ay içinde karar verir. Milli Savunma Bakanı, hazırlık amacıyla sadece gerekli yazışmaların yapılması hususunda yardımcı olmak üzere gerektiğinde komisyonlar kurabilir ve bu komisyonlara, ilgili bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarından temsilci çağırabilir. İlgililerin, Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkilerinin kesilmesine esas bilgi ve belgeler Genelkurmay Başkanlığınca en geç altmış gün içinde Milli Savunma Bakanlığına gönderilir.

Başvurunun kabulü hâlinde aşağıdaki hükümler uygulanır:

- a) **Bu kişilerin ilişkilerinin kesildiği tarihten bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen süreleri Türk Silahlı Kuvvetlerinde geçmiş kabul edilir. Bu süreler karşılığında 5434 sayılı Kanunun mülga 32 nci maddesi ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 40 inci maddesi uyarınca fiili hizmet süresi zammı ve 5434**

sayılı Kanunun mülga 36 ncı ve mülga 37 nci maddeleri ile 5510 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi hükümleri dikkate alınarak itibari hizmet süresi zammı verilir. Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkilerinin kesildiği tarih ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih arasındaki dönemde içinde **uzun vadeli sigorta kollarına tabi olarak sigorta primi ödenmemiş veya emekli keseneği yatırılmamış olan sürelerine ilişkin kesenek ve kurum karşılıkları ile fiili hizmet süresi zammı ve itibari hizmet süresine ait kurum karşılıkları**, statülerine göre Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkilerinin kesildiği tarihten aynı neşetli emsali subay (general olanlar hariç) veya astsubayın (subay olanlar hariç) sınıf, rütbe ve kıdemi üzerinden **Milli Savunma Bakanlığına müracaat ettikleri tarihteki katsayı esas alınmak suretiyle** ilgili Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığınca **hesaplanarak Sosyal Güvenlik Kurumuna defaten ödenir**. Bu fıkranın (c) bendinin (2) numaralı alt bendi ile (ç) bendine göre araştırmacı kadrolarına atanmışlar için bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih ile göreve başlama tarihleri arasındaki süreye ilişkin kesenek ve kurum karşılıkları ile fiili hizmet süresi zammı ve itibari hizmet süresine ait kurum karşılıkları, emeklilik keseneğine esas aylık derece ve kademeleri ile ek gösterge rakamları ilgili Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığınca tespit edilir ve göreve başladığı kamu kurum ve kuruluşları tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna defaten ödenir.

b) Bu kişilerden statüsüne göre aynı neşetli emsali subay (general olanlar hariç) veya astsubayın (subay olanlar hariç) tamamı emekli olanların kendilerine, bunlardan vefat etmiş olanların hak sahiplerine, statüsüne göre aynı neşetli en son emekli olan emsali subay (general olanlar hariç) veya astsubayın (subay olanlar hariç) emekli olduğu tarihteki sınıf, rütbe ve kıdemi üzerinden, 5510 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılmış olan toptan ödeme tutarlarının toptan ödeme aldıkları tarihte bıraktıkları derece, kademe ve ek gösterge tutarları dikkate alınmak suretiyle Milli Savunma Bakanlığına başvuruda buldukları tarihteki katsayı ve emekli keseneğine esas aylığın hesabına ait diğer unsurlar üzerinden ve faizsiz hesaplanarak bulunan tutar, kendileri veya hak sahiplerine ödenecek emekli ikramiyesinden mahsup edilir. Emekli ikramiyesinin ihya tutarını karşılamaması hâlinde eksik kalan tutar 48 eşit taksit hâlinde aylıklarından tahsil edilmek ve mülga 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesi hükmü uygulanmaksızın 5510 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre aylık bağlanması şartlarını haiz olanlara Milli Savunma Bakanı tarafından verilen karar tarihini takip eden aybaşından itibaren, aylık bağlanması şartlarını haiz olmayanlara ise bu şartları haiz oldukları tarihten itibaren **emekli veya dul ve yetim aylığı bağlanır**. Bunlara Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişkilerinin kesildiği tarih ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen sürelerine karşılık **emekli ikramiyesi ödenir**. Ancak bunlardan, **daha önceden herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan aylık veya gelir alanlara, yüksek olan aylık veya gelir bağlanır**.

c) Statüsüne göre aynı neşetli emsali subay (general olanlar hariç) veya astsubayın (subay olanlar hariç) tamamı emekli olmayanlardan;

1) İsteyenlere veya vefat etmiş olanların hak sahiplerine, statüsüne göre aynı neşetli emsali subay veya astsubayın sınıf, rütbe ve kıdemi üzerinden, 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılmış olan toptan ödeme tutarlarının toptan ödeme aldıkları tarihte bıraktıkları derece, kademe ve ek gösterge tutarları dikkate alınmak suretiyle Milli Savunma Bakanlığına başvuruda buldukları tarihteki katsayı ve emekli keseneğine esas aylığın hesabına ait diğer unsurlar üzerinden ve faizsiz hesaplanarak bulunan tutar, kendileri veya hak sahiplerine ödenecek emekli ikramiyesinden mahsup edilir. Emekli ikramiyesinin ihya tutarını karşılamaması hâlinde eksik kalan tutar 48 eşit taksit hâlinde aylıklarından tahsil edilmek ve mülga 2829 sayılı Kanunun 8

inci maddesi hükmü uygulanmaksızın 5510 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre aylık bağlanması şartlarını haiz olanlara Milli Savunma Bakanı tarafından verilen karar tarihini takip eden aybaşından itibaren, aylık bağlanması şartlarını haiz olmayanlara ise bu şartları haiz oldukları tarihten itibaren emekli veya dul ve yetim aylığı bağlanır. Bunlara Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişkilerinin kesildiği tarih ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen sürelerine karşılık emekli ikramiyesi ödenir. Ancak bunlardan, daha önceden herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan aylık veya gelir alanlara, yüksek olan aylık veya gelir bağlanır.

2) **İsteyenler**, 657 sayılı Kanununun 48 inci maddesindeki genel şartları taşımaları kaydıyla, **kamu kurum ve kuruluşlarının araştırmacı unvanlı kadrolarına atanmak üzere** Milli Savunma Bakanlığı tarafından **mali ve sosyal haklarına esas olacak derece, kademe ve rütbeleri belirtilmek suretiyle** Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. Anılan Başkanlık tarafından 45 gün içinde kamu kurum ve kuruluşlarına bunların atamaları teklif edilir. Söz konusu teklife ilişkin yazının atamayı yapacak kamu kurum ve kuruluşuna intikalinden itibaren otuz gün içinde ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından atama işlemlerinin yapılması zorunludur. Atama emri ilgiliye atamayı yapan kamu kurum ve kuruluşu tarafından 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. İlgililerin işe başlama sürelerine ve işe başlamama hâlinde yapılacak işlemlere ilişkin olarak 657 sayılı Kanununun 62 nci ve 63 üncü maddelerinin hükümlerinin uygulanmasından atamayı yapan kamu kurum ve kuruluşu sorumludur. Kamu kurum ve kuruluşları atama ve göreve başlatma işlemlerinin sonucunu en geç 15 gün içinde Devlet Personel Başkanlığına bildirir. Bunlara statüsüne göre bu Kanun hükümleri uyarınca karargâhta görevli emsali sınıf, rütbe ve kıdemdeki subay veya astsubaya ödenmekte olan aylık ve diğer mali haklar (tayın bedeli ve fiilen çalışma karşılığı yapılan ödemeler hariç) ödenir. **Aylıklar, emsalleri esas alınarak her yıl kademe ilerlemesi, her üç yılda bir derece yükselmesi işlemine tabi tutulur.** Bu şekilde yükseltilen aylıklarda, azami rütbe tavanı subaylarda kıdemli albay, astsubaylarda iki kademeli kıdemli başçavuştur. Bunlar bu fıkranın (b) bendi veya (c) bendinin (1) numaralı alt bendi hükümleri çerçevesinde emekliye ayrılabilirler.

ç) Statüsüne göre emsalleri emeklilik hakkı kazanamamış olanlardan isteyenler hakkında da üçüncü fıkranın (c) bendinin (2) numaralı alt bendi hükümleri uygulanır. Üçüncü fıkranın (b) ve (c) bentleri kapsamında ihya talebinde bulunanlardan, bu bentlerin hükümlerine göre yapmış olduğu ihya ile birlikte emekli aylığı bağlanmasına yeterli hizmetlerinin olmaması durumunda, ihya tutarları tebliğ tarihinden itibaren 48 eşit taksit hâlinde Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenir.

d) Bu fıkranın (c) ve (ç) bentleri kapsamında olanlardan hâlen herhangi bir kamu kurum ve kuruluşunda çalışanlardan isteyenler, bu madde uyarınca ihdas edilen araştırmacı kadrosuna kurumlarınca atanırlar ve bunlara statüsüne göre bu Kanun hükümleri uyarınca karargâhta görevli emsali sınıf, rütbe ve kıdemdeki subay veya astsubaya ödenmekte olan aylık ve diğer mali haklar (tayın bedeli ve fiilen çalışma karşılığı yapılan ödemeler hariç) ödenir. Aylıklar, emsalleri esas alınarak her yıl kademe ilerlemesi, her üç yılda bir derece yükselmesi işlemine tabi tutulur. Bu şekilde yükseltilen aylıklarda, azami rütbe tavanı subaylarda kıdemli albay, astsubaylarda iki kademeli kıdemli başçavuştur. Bunlar bu fıkranın (b) bendi veya (c) bendinin (1) numaralı alt bendi hükümleri çerçevesinde emekliye ayrılabilirler. Kamu kurum ve kuruluşları bu durumdaki personele ilişkin bilgileri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 15 gün içinde Devlet Personel Başkanlığına bildirirler.

e) **Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, ilgili mevzuatına göre her ne suretle olur-sa olsun evvelce iş sonu tazminatı veya bu mahiyette olmakla birlikte başka bir adla tazminat ödenen süreler ile kıdem tazminatı ya da emekli ikramiyesi ödenmiş olan süreler, bu**

madde uyarınca yapılacak emekli ikramiyesi ödemesinde esas alınacak sürelerden mahsup edilir.

f) Bu madde gereği yapılacak her türlü ödemelerle ilgili zamanaşımı süresi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren işlemeye başlar.

g) Bu kişilerin varsa öğrenim giderleri borcu tahsil edilmez.

ğ) Bu kişilere, ilişkilerinin kesildiği tarihteki rütbe ve kıdemleri üzerinden emekli kimlik kartı verilir ve bu kişiler emekli Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına tanınan sosyal haklardan genel hükümlere göre yararlanırlar. Ayrıca **bu kişilere, emsali subay ve astsubaylar gibi silah, silah taşıma ruhsatı ve pasaport verilir.**

Bu madde uyarınca yapılacak atamalarda kullanılmak üzere, genel idare hizmetleri sınıfından 5 inci dereceli 2000 adet araştırmacı kadrosu ihdas edilmiştir. Bu kadroları derece değişikliği yapmak suretiyle kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis etmeye, Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Tahsis edilen kadrolar, Bakanlar Kurulu kararında belirtilen kurumlara ait 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerin ilgili bölümüne eklenmiş sayılır. 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında yer almayan kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlardan isteyenlerin kurumlarınca atanması durumunda ise kurumun statüsüne uygun olarak atama yapılan sayı kadar araştırmacı unvanlı kadro başka bir işleme gerek kalmaksızın kurumun kadrolarına eklenir. İhdas edilen bu kadrolardan kullanılmayanlar ile herhangi bir nedenle boşalanlar, başka bir işlem yapılmasına gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Buna ilişkin bilgiler ilgili kurumlarca Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.”

- 8) **12/07/2012 tarihli ve 28351 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6353 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 40 ncı maddesiyle 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa eklenen Geçici 44 üncü maddede;**

“23/4/1999 ile 14/2/2005 tarihleri arasında tabi oldukları personel mevzuatına göre almış oldukları disiplin cezası sonucu memuriyetleri sona erip, 22/6/2006 tarihli ve 5525 sayılı Kanun uyarınca haklarında verilmiş disiplin cezaları bütün sonuçları ile ortadan kaldırılanların bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren 3 ay içinde Kuruma müracaat etmeleri halinde ve yaş haddine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla; memuriyetlerinin sona erdiği tarih ile 22/6/2006 tarihi arasındaki dönem içinde uzun vadeli sigorta kollarına tabi olarak sigorta primi ödenmemiş veya emekli keseneği yatırılmamış sürelerine ilişkin kesenek ve kurum karşılığı toplamları, görevden ayrıldıkları tarihteki derece ve kademelerine hizmet olarak sayılacak sürenin her üç yılına bir derece ve her yılına bir kademe verilmek ve öğrenim durumları itibarıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesindeki yükselebilecekleri dereceleri geçmemek üzere tespit edilecek derece ve kademeleriyle başvuru tarihinde uygulanmakta olan katsayılar esas alınarak belirlenecek emekli keseneğine esas aylık tutarları üzerinden Kurum tarafından hesaplanarak halen çalıştıkları veya kamu görevlisi olarak en son çalışmış oldukları kamu idarelerine bildirilir ve söz konusu tutarlar bu idareler tarafından üç ay içerisinde Kuruma defaten ödenir.

Haklarında verilmiş disiplin cezaları bütün sonuçları ile 5525 sayılı Kanun uyarınca ortadan kaldırılmış olanlardan memuriyetten çıkarılmış oldukları kuruma yeniden atanmak üzere başvuranların, bu başvurularının ilgili kurumların kayıtlarına geçtiği tarihten başlayarak bu kurumlarda yapılan ilk atamalarının kendilerine tebliği tarihine kadar olan dönem içerisindeki uzun vadeli sigorta kollarına tabi olarak sigorta primi ödenmemiş veya emekli keseneği yatırılmamış süreleri hakkında ise, birinci fıkra uyarınca yapılmış olan derece yükselmesi ve

kademe ilerlemeleri saklı kalmak kaydıyla, yukarıdaki fıkra hükümleri çerçevesinde işlem yapılır. Ancak, bu fıkra kapsamına girenlerden ataması bu maddenin yürürlük tarihinden önce yapılmış olanların bu fıkra hükümlerinden yararlanabilmesi için, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren altı ay içerisinde, bu maddenin yürürlük tarihinden önce atama talebinde bulunduğu halde atama işlemleri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra tamamlanacakların ise, atamalarını izleyen altı ay içerisinde Kuruma başvuruda bulunmaları zorunludur.

Bu madde uyarınca ilgililer adına kesenek ve kurum karşılığı ödenmiş olması; birinci fıkrada belirtilen dönem içerisinde ödenmiş olan emeklilik veya malullük aylıkları ya da dul ve yetim aylıkları için kendilerine borç çıkarılmasını, emekli ikramiyesi farkı ve geriye dönük olarak aylık farkı ödenmesini gerektirmez.”

- 9) **02/08/2013 tarihli ve 28726 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6495 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 41 inci maddesiyle 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa eklenen Geçici 51 inci maddede;**

“Geçici 44 üncü madde kapsamında bulunanlardan öngörülen süre içinde başvuru hakkını kullanmamış olanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten 31/12/2013 tarihine kadar Kuruma başvurmaları hâlinde, geçici 44 üncü madde hükümlerinden yararlandırılır.

Geçici 44 üncü madde hükümleri, 28/2/1997 ile 23/4/1999 tarihleri arasında tabi oldukları personel mevzuatına göre almış oldukları disiplin cezası sonucu memuriyetleri sona erip, 8/8/1999 tarihli ve 4455 sayılı Kanun uyarınca haklarında verilmiş disiplin cezaları bütün sonuçları ile ortadan kaldırılanlar hakkında da aynı usul ve esaslar çerçevesinde uygulanır ve anılan maddede öngörülen süreler bu fıkra kapsamında bulunanlar için bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlar.”

- 10) **02/08/2013 tarihli ve 28726 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6495 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun Geçici birinci maddesinde;**

*“... (2)Bigadiç Maden İşletmeleri Müessesesi, Şarkkromları Ferrokrom İşletmesi Müessesesi, Kırka Boraks İşletmesi Müessesesi, Seydişehir Alüminyum İşletmesi ve 100. Yıl Gümüş İşletmesi Müdürlüklerinde 7/6/1997 tarihinde yapılan sınavda başarı gösterip 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin (II) sayılı cetvelinde yer alan koruma ve güvenlik görevlisi unvanlı sözleşmeli personel pozisyonlarına ataması yapıp göreve başladığı halde sınavlarının iptal edilmesi nedeniyle görevlerine son verilenlerden, tabi oldukları sosyal güvenlik mevzuatı çerçevesinde emeklilik aylığı, yaşlılık aylığı, malullük aylığı veya sürekli tam iş göremezlik geliri bağlananlar ile kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmakta olanlar hariç olmak üzere, 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesinde aranan genel şartları kaybetmemiş olanlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğüne müracaat etmeleri hâlinde, anılan Genel Müdürlük veya bağlı birimlerinde memur unvanlı sözleşmeli personel pozisyonlarına atanırlar. Bu fıkra çerçevesinde atama işlemi yapılmasıyla birlikte memur unvanlı pozisyon ihdas edilmiş sayılır. Bu şekilde ihdas edilen pozisyonlar herhangi bir sebeple boşalması hâlinde başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Bu madde çerçevesinde ataması yapılanlar 1 ay içinde Devlet Personel Başkanlığına bildirilir ve **bunlara geçmişe dönük herhangi bir hak sağlanmaz.**”*

- 11) **02/08/2013 tarihli ve 28726 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6495 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair**

Kanun'un 41 inci maddesiyle 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na eklenen Geçici 51 inci maddede;

“Geçici 44 üncü madde kapsamında bulunanlardan öngörülen süre içinde başvuru hakkını kullanmamış olanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten 31/12/2013 tarihine kadar Kuruma başvurmaları hâlinde, geçici 44 üncü madde hükümlerinden yararlandırılır.

Geçici 44 üncü madde hükümleri, 28/2/1997 ile 23/4/1999 tarihleri arasında tabi oldukları personel mevzuatına göre almış oldukları disiplin cezası sonucu memuriyetleri sona erip, 8/8/1999 tarihli ve 4455 sayılı Kanun uyarınca haklarında verilmiş disiplin cezaları bütün sonuçları ile ortadan kaldırılanlar hakkında da aynı usul ve esaslar çerçevesinde uygulanır ve anılan maddede öngörülen süreler bu fıkra kapsamında bulunanlar için bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlar.”

12) 27/02/2014 tarihli ve 28926 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan 6525 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun Geçici 1 inci maddesinde;

“Bigadiç Maden İşletmeleri Müessesesi, Şarkkromları Ferrokromİşletmesi Müessesesi, Kırka Boraks İşletmesi Müessesesi, Seydişehir Alüminyum İşletmesi ve 100. Yıl Gümüş İşletmesi müdürlüklerinde 7/6/1997 tarihinde yapılan sınavda başarı gösterip 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin (II) sayılı cetvelinde yer alan koruma ve güvenlik görevlisi unvanlı sözleşmeli personel pozisyonlarına atanma hakkı kazandığı hâlde sınavlarının iptal edilmesi nedeniyle görevlerine başlayamayanlardan, tabi oldukları sosyal güvenlik mevzuatı çerçevesinde emeklilik aylığı, yaşlılık aylığı, malullük aylığı veya sürekli tam iş göremezlik geliri bağlananlar ile kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmakta olanlar hariç olmak üzere, 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesinde aranan genel şartları kaybetmemiş olanlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğüne müracaat etmeleri hâlinde, anılan Genel Müdürlük veya bağlı birimlerinde memur unvanlı sözleşmeli personel pozisyonlarına atanırlar. Bu fıkra çerçevesinde atama işlemi yapılmasıyla birlikte memur unvanlı pozisyon ihdas edilmiş sayılır. Bu şekilde ihdas edilen pozisyonlar, herhangi bir sebeple boşalması hâlinde başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Bu madde çerçevesinde ataması yapılanlar bir ay içinde Devlet Personel Başkanlığına bildirilir ve bunlara geçmişe dönük herhangi bir hak sağlanmaz.” düzenlemelerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

13) Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; ilgililerin geçmişe yönelik haklarının verilmesi için Yönetim Kurulu Kararı çıkartılması veya kanun tasarısı hazırlaması konusunda ilgili idarelere tavsiyede bulunulması yönünde hazırlanan öneri Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

14) Başvuran, özetle, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğüne bağlı işletmelerde göreve başlamasına rağmen görevine son verildiğini ve 2013 yılında çıkan Kanunla görevine geri döndüğünü, kendilerinin de 28 Şubat mağduru olduğunu ifade ederek, çalışmadıkları döneme ilişkin özlük haklarının verilmesini talep etmektedir.

15) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin demokratikleşme ve ilerleme adımlarını sekteye uğratan en büyük engel askeri darbeler olmuştur. **Türkiye’de her on yılda bir gerçekleştirilen darbeler,**

milli iradeyi yok ederek, demokrasinin kesintiye uğramasına yol açmıştır. Askeri darbeler devletle millet arasına mesafeler koyduğu kadar aynı zamanda Peygamber ocağı olarak milletin gönlünde taht kurmuş olan Türk Silahlı Kuvvetleri ile şهادeti en büyük şerefe sayan millet arasına da mesafeler koymuş, böylece Türk Milletinin kadim devlet geleneğinin genleriyle oynamayı amaç edinmiştir. Siyasî hayatımızda **27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980 ve 28 Şubat 1997** tarihlerinde demokrasiye hukuk dışı müdahaleler yapılmış; hükümetler cebir ve şiddet ya da baskı kullanılarak görevlerinden uzaklaştırılmış; millî iradenin tecelligâhı olan yüce parlamento lağvedilmiştir. Başbakan ve Bakan konumundaki devlet adamları hukuksuz biçimde idam edilmiş, yüz binlerce vatandaşımız mağdur edilmiştir. **27 Nisan 2007** tarihinde emuhtıra olarak adlandırılan bir bildiriyle halkın seçimiyle işbaşına gelen hükümete karşı müdahale teşebbüsünde bulunulmuştur. **Nihayet 15 Temmuz 2016 tarihinde ordu içerisinde ABD'nin Pensilvanya eyaletinde yaşayan Fetullah Gülen'in liderliğini yaptığı Fetullahçı Terör Örgütüne (FETÖ) bağlı bir grup tarafından, TSK içindeki mensupları öncülüğünde askeri darbe girişiminde bulunulmuş, tarihinde ilk defa Türkiye Büyük Millet Meclisi bombalanmış, milletin devletine ve hükümetine sahip çıkmasıyla darbe teşebbüsü başarısızlıkla sonuçlanmıştır.**

- 16) Darbelerden kurtulmak, insan haklarına dayalı demokratik bir rejim kurmak ve kurumsallaştırmak, her şeyden önce demokrasiye inanan bireylere, sivil toplum örgütlerine ve siyaset kurumuna ve çok boyutlu tutarlı bir mücadeleye bağlıdır. Bugüne kadar yaşanan darbeler, muhtıralar, demokrasi dışı müdahaleler ülkemize ve milletimize büyük acılar yaşatmış, toplumun her kesiminden insanlar bu müdahalelerin mağduru olmuşlardır. Bu süreçlerin toplum ve devlet hayatımız üzerinde meydana getirdiği tahribatın ortaya konulması, maddi ve manevi zararların ve hak ihlallerinin bütüncül bir şekilde giderilmesi büyük önem taşımaktadır. **Ders alınmayan ve oluşturduğu mağduriyetlerin giderilmediği her darbe sonraki darbelere zemin hazırlamaktadır.**
- 17) **Darbecilikle mücadelenin gerçek bir yüzleşme sağlayarak başarılı bir şekilde yapılabilmesi için mağduriyetlerin makul ölçülerde giderilebilmesi gerekir.** Darbeci anlayışla mücadelede doğrudan darbenin faili olanlar kadar onlara destek verenlerin de teşhir edilmeleri ve rayiç hukuk esasında değerlendirmeleri önemlidir. Keza **hukuk tanımaz bir şekilde gerçekleştirilen uygulamalardan mağdur olanların da mağduriyetlerini gidermek, insan hak ve hukuk ihlallerinin telafisini sağlamak önem taşımaktadır.** (Meclis Araştırma komisyonu Raporu, Kasım 2012, s.647)
- 18) 28 Şubat post-modern darbesinde de görüldüğü üzere **her darbe girişimi, yayınlanan her muhtıra, siyaset kurumuna yapılan her müdahale, ülkeyi geriye götürmüştür.** Bunun sonucu olarak ülkemiz demokrasi, hukukun üstünlüğü, temel insan hak ve özgürlükleri ve ekonomik refah seviyesi açısından olması gereken seviyeye bir türlü çıkarılamamıştır.
- 19) 1997 yılının Ocak ayı sonunda Sincan Belediyesinin düzenlediği Kudüs Gecesi sonrasında Sincan'da tankların yürütülmesi ile ordunun darbe yapacağı algısı oluşturulmuş, 28 Şubatta ise, "irtica" gündemiyle toplanan Milli Güvenlik Kurulu'nun "uygulanması beklenen" 18 maddelik kararlar listesi ile Necmettin Erbakan başkanlığındaki Refah-Yol Hükümeti baskı altına alınmaya çalışılmıştır. Akabinde, Refah Partisi hakkında, "Laik cumhuriyet ilkesine aykırı eylemlerin odağı olduğu" iddiasıyla kapatma davası açılmış, yargı mensupları Genelkurmay Başkanlığı'na çağrılarak kendilerine irtica konusunda brifing verilmiştir. Baskı ve yıldırma amaçlı uygulamalar neticesinde 18 Haziran 1997 tarihinde Necmettin Erbakan istifa etmek durumunda kalmış ve Refah-Yol dönemi sonlanmıştır.
- 20) Kısaca tarihsel arka plana bakıldığında, **hukuk ihlallerinin yaşandığı, temel hak ve hürriyetlerin hukuki alt yapıdan yoksun, siyasi ve ideolojik nedenlerle sınırlandırıldığı** bu süreç

resmi olarak 28 Şubat 1997 tarihinden itibaren etkisini daha açık şekilde göstermeye başlamıştır. Bu dönemde “irticaya karşı” başlatıldığı iddia edilen ordu ve bürokrasi temelli sistematik uygulamalar ile **kılık kıyafetlerinden veya dini hassasiyetlerinden ötürü birçok vatandaşımız, başta memurlar ve üniversite öğrencileri olmak üzere mağduriyetler yaşamış; çeşitli haksızlıklara uğramıştır. Kamuda istihdam edilen vatandaşlarımız dini inançları nedeniyle ya disiplin cezası alarak meslekten çıkarılmış ya da istifaya zorlanmış; üniversite öğrencisi olanlar ise, yine ya çıkarma cezası ile yükseköğretim kurumları ile ilişkileri kesilmiş ya da eğitim hayatına son vermek zorunda kalmışlardır.**

- 21) Bu şekilde Refah-Yol Hükümeti döneminde gerçekleştirilen Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nün taşra teşkilarına ilişkin sınav ile Etibank Genel Müdürlüğü'nün müesseselerine ilişkin sınavlar sonucunda başarılı olan kişiler de 28 Şubatta genel olarak hakim olan yaklaşımın hedefi olmuştur.
- 22) (Mülga) Etibank Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatının ihtiyacına binaen Başbakanlığın 28/04/1997 tarihli ve 3090 sayılı yazısı ile 126 adet, 14/05/1997 sayılı ve 4565 sayılı yazısı ile 90 adet olmak üzere 216 adet koruma ve güvenlik görevlisi için açıktan atama izni verilmiş; bunun üzerine, 27/05/1997 tarihli ve 23001 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ilanla, 399 sayılı KHK hükümlerine tabi olarak sözleşmeli statüde istihdam edilmek üzere 2495 sayılı Kanun ile bu Kanunun uygulamasına ilişkin yönetmelik çerçevesinde, Şarkkromları-Ferrokrom İşletmesi ile bağlı Şarkkromları İşletmesi Müdürlüğüne, Kırka Boraks İşletmesi Müessesesi Müdürlüğüne, Şeydişehir Alüminyum İşletmesi Müdürlüğüne, Küre Bakırlı Prit İşletmesi Müdürlüğüne, Antalya Elektrik Sanayi İşletmesi Müdürlüğüne, Emet Kolemanit İşletmesi Müessesesi Müdürlüğüne, 100. Yıl Gümüş Madeni İşletmesi Müdürlüğüne, Milas Maden Müdürlüğüne ve Bigadiç Maden İşletmeleri Müessesesi Müdürlüğüne, açıktan sınavla toplamda **213 adet** Koruma ve Güvenlik Görevlisi alınacağı duyurulmuştur.
- 23) Daha sonra, 27/05/1997 ile 05/06/1997 tarihleri arasında sınav başvuruları alınmış; ardından Şarkkromları-Ferrokrom İşletmesi Müdürlüğünde, Bigadiç Maden İşletmeleri Müessesesi Müdürlüğünde, Şeydişehir Alüminyum İşletmesi Müdürlüğünde ve 100. Yıl Gümüş Madeni İşletmesi Müdürlüğünde kurulan 4 adet komisyon vasıtasıyla 07/06/1997 tarihinde personel alım sınavı gerçekleştirilmiştir.
- 24) Bunun akabinde, (Mülga) Etibank Genel Müdürlüğünün ilgili bulunduğu Devlet Bakanlığının 25/06/1997 tarihli ve 1510 sayılı yazısıyla, Elazığ Valiliğinin 12/06/1997 tarihli ve 1914 sayılı yazısında belirtilen iddiaların incelenerek gereğinin yapılması ve Bakanlığa en kısa sürede gereken cevabın verilmesi istenmiş; bunun üzerine, Genel Müdürlüğün 30/06/1997 tarihli emri gereğince Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından 01/07/1997 sayılı ve 830 sayılı yazısı ile soruşturma başlatılmış, yapılan soruşturma neticesinde 25/07/1997 tarihli ve 48 sayılı Soruşturma Raporu tanzim edilmiş ve bu rapora istinaden ise 05/08/1997 tarihli müzekkere hazırlanmıştır.
- 25) Diğer yandan, 30/06/1997 tarihinden önceki bir yıllık dönemde ihalelerde usulsüzlük ve mevzuata aykırı uygulamalar bulunduğu yönündeki iddialar üzerine Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığınca yapılan inceleme neticesinde 24/10/1997 tarihli ve 16/97-20-78 sayılı İnceleme Raporu hazırlanmış ve bu rapor Devlet Bakanlığınca 18/11/1997 tarihli ve 948 sayılı üst yazı ile (Mülga) Etibank Genel Müdürlüğüne gönderilmiştir.
- 26) Söz konusu yazıda, sınavın sadece Resmi Gazeteye ilan verildiği, bunun yeterli olamayacağı, ilanda yayımından 10 gün sonra kişilerin müracaat etmelerinin istendiği, dolayısıyla müracaat için yeterli sürenin ilgililere tanınmadığı, teşkil ettirilen sınav komisyonlarının kesinlikle bu işi yapabilecek kişilerden oluşturulmadığı, komisyonlarda eleman alınacak Müesseselerde görev

yapan ve yörenin özelliklerini bilen personele yer verilmediği gibi Etibank Savunma Sekreterliğinden de hiçbir elemana görev verilmediği, dolayısıyla komisyonların yetersiz olduğu, sınav ilanında askerliğini komando olarak yapanların tercih edileceği belirtildiği ve yazılı sınavı kazanan çok sayıda bu vasfı taşıyan kişi olduğu halde, vasıflı kişilerin sözlü sınavda çok düşük not verilerek kaybettirildikleri ve neticede sınavı kazandırılanların büyük çoğunluğunun bu vasa uymadığı, yazılı kâğıtların isim-soyadı ve aday numaraları ile yazılı bölümünün açık olduğu, bazı kâğıtlarda silintilere rastlanıldığı, yazılı kâğıtlarındaki notların listelere hatalı aktarıldığı, bazı sınavlarda sözlü sınav notu tutanaklarının düzenlenmediği ve sözlü notlarının belli olmadığı, askerliklerini tamamlayamadan terhis edilenlerin 2945 sayılı Kanun hilafına sınavı kazandırdıkları, sınav sonuçlarının gayri ciddi olarak belirlendiği, sınav şartlarına riayet edilmediği, netice olarak sınav sonuçlarının şaibeli olduğu, netice olarak sınav sonuçlarının şaibeli olduğunun tespit edildiği belirtilerek; söz konusu sınavların **iptal** edilerek en kısa zamanda yenilenmesi istenmiştir.

- 27) Söz konusu sınavın iptali üzerine, sınavda başarılı olduğu ilan edilen ilgililerin idare mahkemeleri nezdinde açtıkları yürütmeyi durdurma ve iptal davaları sonucunda, bir kısmı idare mahkemelerinin yürütmeyi durdurma ve/veya iptal davaları sonucunda görevlerine iade edilmiş ise de, gerek idare mahkemelerince verilen iptal kararları üzerine idarenin temyiz yoluna gitmesi sonucunda, gerekse idare mahkemelerinin ret kararları üzerine ilgilerin temyiz yoluna gitmeleri sonucunda, Danıştay tarafından verilen kararlarda idare mahkemelerinin iptal kararları bozulmuş veya ret kararları onanmıştır.
- 28) Başvuran da, sınavın iptaline ilişkin işlemin iptali talebiyle açtığı davayı kazanması üzerine **10/11/1999 tarihinde görevine başlatılmış**, ancak idarenin temyiz başvurusu üzerine Danıştay tarafından verilen bozma kararı sonrasında Eti Krom A.Ş. Genel Müdürlüğünün **26/02/2002 tarihli ve 36/4 sayılı kararıyla, mahkeme kararına istinaden başvuranın hizmet sözleşmesi feshedilerek görevine son verilmiştir.**
- 29) Daha sonra, 02/08/2013 tarihli ve 28726 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6495 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesi uyarınca, 07/06/1997 tarihinde yapılan sınavda başarı gösterip ataması yapılan ve göreve başladığı halde sınavlarının iptal edilmesi nedeniyle görevlerine son verilenlerden **26** kişinin ataması gerçekleştirilmiştir. Diğer yandan, 27/02/2014 tarihli ve 28926 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6525 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesi uyarınca, atanma hakkı kazandığı halde sınavlarının iptal edilmesi nedeniyle görevine başlayamayanlardan **74** kişinin ataması gerçekleştirilmiştir.
- 30) Görüldüğü üzere, kanun koyucu 6495 ve 6525 sayılı Kanunların Geçici birinci maddelerinde açık bir şekilde görevine iade edilenlere geçmişe dönük herhangi bir hak sağlanmayacağı hükmüne yer vermiştir.
- 31) Anayasada yer almayan veya açıkça düzenlenmeyen konulara ilişkin düzenleme yapma yetkisi yasama organına aittir. Bu açıdan, yasama organının bir alanı düzenleme yetkisi, genel ve asli bir yetkidir. Yasama organının düzenleme yetkisinin genel olması, kanuni düzenleme yaparken konu bakımından bir sınırı olmadığını ve Anayasaya aykırı olmamak koşuluyla kanunla her konuda ve dilediği ölçüde ayrıntılı düzenleme yapabileceği; asli olması ise, yasama organının bir konuda doğrudan doğruya yani araya başka bir işlem girmeden düzenleme yapabileceği anlamına gelmektedir. Anayasa Mahkemesi de vermiş olduğu birçok kararında da bu konuya temas etmiş, yasama yetkisinin asli bir yetki olması dolayısıyla yasama organının dilediği alanda düzenleme yapma konusunda takdir yetkisine sahip olduğunu belirtmiştir.
- 32) Kanun koyucu tarafından idarenin nasıl işlem tesis edeceğinin sınırları önceden bir hukuk kuralıyla kesin olarak belirlenmişse, idareye belli bir yönde hareket etme hususunda bir tercih

tanınmamışsa veya idareye belli bir tasarrufta bulunması kesin olarak emredilmişse bağlı yetki söz konusudur. İdarenin bağlı yetki içinde tesis ettiği işlemlerde, sebep ve konu unsuru açısından takdir yetkisi söz konusu değildir. İdare, bağlı yetki durumunda her türlü eylem ve işlemlerinde kanun hükümlerine uygun davranmak, kanunun öngördüğü sebebi tespit ettiğinde yine kanunun öngördüğü işlemi yapmak ve kanunun belirlediği sınırları aşmamak zorunda olup, idarenin kanunla yapılan düzenlemelere aykırı işlem tesis etmesinin mümkün olmadığı izahtan varestedir.

- 33) Kamu görevlilerinin her türlü özlük haklarının kanunla düzenlenmesi gerektiği yönündeki Anayasa hükmü ve idarenin yasama organı tarafından kanunla verilmemiş bir yetkiyi kullanmasının söz konusu olamayacağı veya kanunda öngörülen sınırların dışına çıkarak kanuna aykırı hareket edemeyeceği ve gerçeği dikkate alındığında, idarenin başvuranın geçmişe dönük haklarının verilmesi yönündeki talebini reddetmesi işleminde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.
- 34) Öte yandan, kanun koyucu tarafından 1997 yılında yapılan söz konusu sınavın iptali nedeniyle görevlerine son verilenlerin mağdur olduğu kanaatine varılarak, 2013 yılında çıkardığı 6495 sayılı Kanun ile bu kişilere görevlerine geri dönüş imkanı tanımıştır. Her ne kadar, kanun metninde bu kişilere geçmişe dönük herhangi bir hak sağlanmayacağı açıkça ifade edilmiş olsa da; 5525 ve 4455 sayılı af kanunlarında da benzer bir hüküm yer almasına rağmen, kanun koyucu tarafından, daha sonradan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na eklenen maddeler vasıtasıyla, af kanunlarıyla görevine iade edilenlerin **geçmişe dönük olarak çalışmadıkları süreleri hizmetlerine sayılarak kademe ve derece artışından yaralanmalarının sağlandığı ve bu süreler boyunca sigorta primi ödenmemiş veya emekli keseneği yatırılmamış sürelerine ilişkin kesenek ve kurum karşılığı toplamlarının ilgili kurumlar tarafından ödenmesi** yönünde düzenleme yoluna gidildiği görülmektedir.
- 35) Ayrıca, 6191 sayılı Kanun'un 10 uncu maddesinin 7 nci fıkrası ile 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa eklenen Geçici 32 nci madde vasıtasıyla, yargı denetimine kapalı idari işlemler veya Yüksek Askeri Şura kararlarıyla Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkisi kesilenlere, **araştırmacı kadrosuna atanma, görevine son verilme tarihi ile göreve dönme tarihi arasında geçen sürenin kurumda çalışmış gibi kabul edilmesi, kademe ve derecelerinin emsallerine göre hesaplanarak aylıklarının buna göre ödenmesi, çalışılmamış olan döneme ilişkin sigorta primlerinin ve emeklilik keseneklerini ve bunların kurum karşılıklarının kurumlarınca ödenmesi, emekli aylıklarının ve emekli ikramiyelerinin buna göre hesaplanması, vefat etmiş olanların hak sahiplerine ödenecek aylıkların buna göre hesaplanması, diğer sosyal haklardan yararlanma, silah ruhsatı ve pasaport gibi haklardan yararlanma** gibi oldukça ayrıntılı haklar tanındığı görülmektedir.
- 36) Anayasamızın 2 nci maddesinde Devletimizin nitelikleri sayılmış ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu vurgulanmış; 5 inci maddesinde Devletin temel amaç ve görevleri sayılarak; kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmak; insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak görevlerine yer verilmiştir.
- 37) Devletimizin nitelikleri arasında sayılan **sosyal hukuk devleti**; "insan haklarına dayanan, kişilerin huzur, refah ve mutluluk içinde yaşamalarını güvence altına alan, kişinin onurlu bir yaşam sürdürmesi ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirmesi için gerekli koşulları oluşturan, çalışma hayatını geliştirerek ve ekonomik önlemler olarak çalışanlarını koruyan, onların insan onuruna uygun hayat sürdürmelerini sağlayan, milli gelirin adil bir şekilde dağıtılması için gereken önlemleri alan, sosyal güvenlik hakkını yaşama geçirebilen, güçsüzleri

güçlüler karşısında koruyarak sosyal adaleti ve toplumsal dengeyi gözeten devlettir. Çağdaş devlet anlayışı, sosyal hukuk devletinin tüm kurum ve kurallarıyla Anayasa'nın özüne ve ruhuna uygun biçimde kurularak işletilmesini, bu yolla bireylerin refah, huzur ve mutluluğunun sağlanmasını gerekli kılmaktadır.

- 38) Somut olayımızda, 1997 yılında gerçekleştirilen sınav sonucunda atamaya hak kazananlardan, soruşturma başlatılmadan önce ataması yapıp göreve başlayanların bir kısmının müfettiş raporları sonucunda görevlerine son verildiği, bir kısmının ise söz konusu sınavlarla ilgili soruşturma açılması nedeniyle atamalarının bekletildiği ve yine müfettiş raporlarına dayanılarak atamalarının iptal edildiği görülmektedir. Ancak bu kişiler, kanun koyucu tarafından 28 Şubat döneminin hukuksuz uygulamalarının birer mağduru olarak değerlendirilerek 2013 yılında yürürlüğe giren 6495 sayılı Kanun ile 2014 yılında yürürlüğe giren 6525 sayılı Kanun uyarınca memuriyete iadeleri sağlanmıştır. Aynı şekilde, YAŞ Kararları sonucunda Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişkisi kesilen askerlerin 2011 yılında yürürlüğe giren 6191 sayılı Kanun ile emsalleri ile aynı mali ve özlük haklarına sahip olacak şekilde kamu kurumlarına araştırmacı kadrosu ile atanma imkanı getirilmiş ve ayrıntıları söz konusu Kanunda yer alan çeşitli haklar tanınmıştır. Bununla beraber, memuriyetlerine disiplin soruşturması sonucu verilen vatandaşlarımız da 4455 ve 5525 sayılı af Kanun ile memuriyetlerine iade edilmiş ve 5510 sayılı Kanuna eklenen Geçici 44 ve Geçici 51 inci maddeleri ile kurum karşılıklarının ve emekli keseneklerinin ilgili kurumları tarafından ödenmesi imkanı tanınmıştır. Diğer bir ifadeyle, kanun koyucu tarafından benzer hukuksuz uygulamaların mağdurları olarak görülen bu kişilerin memuriyete dönüşleri sağlanmış, ancak eski silahlı kuvvetler mensuplarına çok ayrıntılı mali ve sosyal haklar tanınmış, disiplin affi kanunları ile göreve iadesi sağlananlara ise sosyal güvenlik sistemine yönelik imkân sunulmuştur. 28 Şubat dönemi uygulamalarından muzdarip, başvuran durumunda olan Etibank Genel Müdürlüğü mağdurlarının mali ve sosyal haklarına ilişkin olarak ise, herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu kapsamda, yasa koyucu tarafından da benzer sürecin mağduru olarak görülen bu kişilerin her birine benzer nitelikte haklar tanınması **hakkaniyet** gereğidir.
- 39) Bu açıdan, asil listede olmakla birlikte sınavın iptali nedeniyle ataması yapılamayanların ise sınavda başarılı oldukları ve atanma şartlarını haiz olmaları halinde göreve başlatılmaları konusunda haklı bir beklenti içerisinde oldukları açıktır. Bu sebeple, bu kişilerin de benzer haklarının iade edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
- 40) Bu bağlamda, benzer durumda olan, 1997 yılında yapılan sınav sonucunda atanmış olmakla birlikte görevine son verilenlerden 6495 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesi çerçevesinde görevine dönenlere de, **sosyal hukuk devleti ve hakkaniyet ilkeleri gereğince**, mümkünse Yönetim Kurulu Kararıyla, değilse yeni bir yasal düzenlemeyle, geçmişe dönük olarak aynı hakların verilmesini (sigorta primi ve emekli ödeneklerinin kurumlarınca ödenmesini, bu dönemde çalışmış sayılarak kademe ve dereceleri yönünden intibaklarının yapılmasını, diğer sosyal ve özlük haklarının iadesini) teminen, gerekli kararların alınmasının veya kanun tasarısı çalışmalarının yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.
- 41) Yapılan sınav sonucunda asil olarak atanmaya hak kazanmış olmakla birlikte sınavlarının iptal edilmesi nedeniyle atamayanlardan 6525 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesi çerçevesinde göreve başlatılanların ise, asil listede yer almaları ve kendi istekleriyle değil sınavların iptali nedeniyle görevlerine başlayamamaları ve bahsi geçen kanun maddesi görevlerine başlama hakkı verildiği göz önünde bulundurulduğunda, yapılacak kanun tasarısı çalışmalarda, ilgililerin bu durumlarının kazanılmış haklarının ihlali olarak değerlendirilmesi halinde, bu kişilerin de geçmişe yönelik haklarının verilmesi hususunun değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

- 42) Bütün bunlara ilaveten, ilgili mevzuat hükümleriyle geri dönüş için verilen başvuru süresinde geçmişe dönük hakların verilmemesi nedeniyle başvuruda bulunmayanların da bulunması ihtimaline binaen, ayrıca düzenlemeden haberdar olmadığı için süresinde başvuramadığından geri dönemeyenlerin veya özlük hakları verilmediği için geri dönmeyi tercih etmeyenlerin de durumları dikkate alınarak, (sürelili veya süresiz) yeni bir başvuru hakkı verilmesi; bunun yanında, ilgililerin bu geçen sürede (yasanın çıktığı tarihe kadar) bitirdikleri mezuniyetlere göre atanabilecekleri unvanlara doğrudan atanma hakkının verilmesi hususlarının da kanun tasarısı çalışmalarını sırasında da göz önünde bulundurulmasında da fayda mülhaza edilmektedir.
- 43) **Bu çerçevede, Kurumumuzca yapılan inceleme neticesinde,** sosyal hukuk devleti ve hakkaniyet ilkeleri gereğince ilgililerin geçmişe yönelik haklarının verilmesi için Yönetim Kurulu Kararı çıkartılması veya bir kanun tasarısı hazırlaması konusunda ilgili idarelere tavsiyede bulunulması gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

- 44) 6328 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Balıkesir İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre,

Sosyal hukuk devleti ve hakkaniyet ilkeleri gereğince başvuru sahibinin ve aynı durumda olanların geçmişe dönük haklarının verilmesi için Yönetim Kurulu Kararı çıkartılması veya kanun tasarısı hazırlaması yönünde **ENERJİ VE TABİ KAYNAKLAR BAKANLIĞINA ve ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca **ENERJİ VE TABİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI ve ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ** tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **başvurana** ve gereği için **ENERJİ VE TABİ KAYNAKLAR BAKANLIĞINA ve ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE** tebliğine, ayrıca bilgi için **BAŞBAKANLIĞA, SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞINA, DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞINA** gönderilmesine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi